

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

<p>Pest'a Domineca 12/24 opt.</p>	<p>Va esi in fia-care domineca, cu portrete si alte ilustratiuni. In fia-care anu prenumarantii capeta dóue tablouri pompóse.</p>	<p>Pretulu pentru Austri'a pe jul.—dec. 4 fl. pentru tablou 80 cr. Pentru Romani'a pe jul.—dec. unu galbenu, pentru tablou trei sfanti.</p>	<p>Nr. 41.</p>	<p>Cancelari'a redactiunii Strat'a lui Leopoldu Nr. 33, unde sunt a se adresá manuscriptele si banii de prenumeratiune.</p>	<p>Prenumeratiunile se potu face la tóte postele. Pentru Romani'a in libra- ri'a dloru Socecu et comp. in Bucuresci.</p>	<p>Anulu V. 1869.</p>
---	---	---	--------------------	---	--	-------------------------------

Mama.

Femei'a buna, intielépta si virtuósa, din momentulu in care se simte mama, nu-si mai apartiene. Tóta miscarea, tóta cugetarea, fia-care pasu, ori-ce intreprinderi sunt pentru copilulu ei. Din momentulu acel'a supremu ea incetéza d'a vegetá, transportandu-se de sperantie frumóse si formandu cele mai sublime proiecte pentru acést'a fiintia.

Elu, copilulu, n'o cunóscé inca, abié este nascutu, si i-se pare cá o intielege deja si cá totu ce ea i spune in cantecele, cu cari lu-adórmé, se gravéza 'n mintea si anim'a lui si cá, de si elu nu le póte retiené inca, echo acestoru frase frumóse si pline de o poesi'a divina, poesi'a pre care numai o mama póte s'o intieléga, lu-va repetî mai tardîu, si atunci se va numí conceptulu seu.

Mam'a cea buna, cea adevérata, traiesce din abnegatiuni si devotamentu. Celu mai micu escesu i-s'ar paré o crima comisa a supra copilului ei. Jun'a mama a uitatu tóte dorintiele, tóte placerele sburdalnice si fara scopu ale junei fete, pentru a nu mai cugetá decátu la vítoriulu acestei fiintie scumpe, pe care ea o numesce tesauru, ceea ce va si devení nu numai pentru orbit'a mama, precum díce proverbiulu, ci pentru intrég'a societate, de va fi crescuta in principiile frumosului, adevérului, binelui si dreptului.

O mama nu mai traiesce prin sine, ci prin

copilulu ei. Déca acest'a este forte, va devení si dins'a in câtu-va, chiar déca pana aci nu s'ar fi bucuratu de acestu bine; câ-ci dorinti'a de a cresce pe acestu copilu, de a-lu formá dupa ideile si principiile ei, de a-lu vedé celu pucinu esítu din dificultâtile copilaríei, este unu balsamu alinatoriu, unu remediú aprópe siguru pentru o mama bolnaviciósa. Déca din contra acelu copilu ar fi debilu, suferindu, acele suferentie aru doborí si mam'a cea mai robusta. Veghiârile cele lungi, fia-care miscare a acestei fiintie scumpe, ideí'a numai de a o pierde, póte, ar coborí-o in recele momentu, fara de dulcea sperantia, prin care toti traimu.

O da! prin acést'a divinitate amagitória traimu cu totii, mare si micu, avutu si miseru, tineru si betranu. Toti o portámu in anima sub diferite facie, toti suntemu tributarii ei, pre fia-care ne a insielatu de o mia de ori, si cu tóte aceste i radicámu altare, i aducemu sacrificie. Pre cari dintre voi, amatii mei lectori, nu va condusu acést'a divinitate, odata celu pucinu la estremitate? Nu vi-s'a intemplatú la vre-unulu din voi sê pierdeti o fiintia iubita, si la cea din urma sarutare, ce voi mergeti a depune pre acésta frunte inghiaciata, sê ve díceti: póte cá se va desceptá! Acést'a erá speranti'a, care nu se misca de langa voi, si cu tóte astea ea ve insiéla; câ-ci de atunci a trecutu multu, voi ati si uitatu póte, si fiinti'a

multu iubita nu s'a mai intorsu din loculu eter-
nității. Speranti'a dar este amagitória mai in
totu-de-un'a; amagirea ei inse nu este vitfósa,
câ-ci ea si-urméza misiunea pentru a te întórce
la viétia, a te redá activitătii.

Revenindu la mama, o repetu, ea nu traes-
ce decátu prin copilulu ei. Ea sémena, cultiva
si se bucura de o recolta buna séu rea dupa
cum i-a fostu sementi'a. Dreptu acea, o mama
nu se planga nici odata de vitiele copilului
súu, culp'a principala este totu-de-un'a a ei. Ori
se cultivatoriu trebuie sê fia cu mare atentiune
la sementia, si déca plantéza cucuta, sê nu se
revólte in contra terêmului de nu i va esî pe-
trunselu; câ-ci chiar de acest'a semenandu, déca
nu ar fi bine cultivatu, ar degenerá in érba netre-
buintiósă. Asié si mam'a cea buna, cea intielép-
ta, studiéza cu atentiune si cu minutiositate se-
menti'a ce voiesce a plantá in anim'a copilului
ei, si mai cu séma, inainte de a plantá, sondéza
cu atentiune speci'a terenului pentru a-i dá se-
mentia aplicabila si cultur'a necesaria; câ-ci
déca totu pamentulu ce este pusu la dispositiu-
nea nóstra ar posedé pretutindeni totu un'a si
aceea-si calitate si déca ar esistá numai o specie
de sementia, atunci tóta natur'a ar fi uniforma
si lipsita de armonia. Privirea nóstra nu s'ar
bucurá de acea desfetare satisfacatória atátu
ochiului câtu si animei, ne vediendu frumós'a
variatiune, ce domnesce pre o campía ca si in-
tr'o gradina, intre ómeni ca si intre animale;
câ-ci fia care flóre este frumósă in modulu ei,
fia-care caracteru sublimu in trasurele sale, si
fia-care animalu bunu si placutu dupa serviciile
ce ni aduce.

Mam'a cea buna pre langa cunoscintiele
ce posede, mai este provediuta si cu o carte
săminósă, din care se afla fara dificultate mo-
a, cu care sê-si diriga copilulu, si care se nu-
sce „Amórea materna;“ ea este cea mai fru-
sa si cea mai justa; câ-ci o invétia, ca prin
tinctu, a dictá acestei fiintie mladióse o sis-
ta solida si o vointia firma, cu unu cuventu
aretá calea cea adeverata pentru a ajunge la
virtute.

Éta mam'a precum este, precum trebuie
sê fia, pentru ca sê avemu barbati si femei
perfecte.

De la mame dar depinde prosperarea si fe-
licirea unei natiuni intrege. Déca o mama si-
cunósce sublim'a sa misiune, o va transmite si
copilului, si astufeliu nici o tíera n'ar cunósce
lantiurile sclaviei, toti aru alergá dupa binefaca-
toriulu aeru alu libertătii, si despotismulu ar fi
nimicitu, ingropatu in intunereculu de unde a

esítu. Lumea tóta ar fi o gradina ai carei pazi-
tori s'ar numí: „Concordia si Armonia.“

Adelin'a Olteanu. *)

LEN'A.

(Din poesiele poporale.)

Frumosia verde, salba móle,
Apucaí pe drumu la vale,
Si-ajunsei pe Len'a 'n cale.
Eu calare, ea pe josu,
Cu gherdanu de flori frumosu,
Si cercei lungi de margele,
Sê traga ochii la ele.
Calea mandrei atienui,
O florica de-i cerui.
Cerui flórea sinului,
Ea-mi dá flórea crinului;
Cerui flórea din guritia'
Ea-mi dá flórea garofitia;
Cerui apa din isvoru,
Ea mi-o tulbura cu doru;
Cerui apa neatinsa,
Ea mi-o dá cu doru aprinsa.
Cátu am datu de o-am beutu,
Len'a alt'a mi-a parutu;
Mi-a parutu unu toporasiu,
Recoritu de-unu isvorasiu.
De pe calu me detei josu,
Sê ieu flórea s'o miroసు,
Ea s'a prefacutu pe locu
Intr'unu fluturelu de focu,
Vrui sê-lu prindu, elu a sburatu,
Vrui sê beu, ap'a-a secatu.
Vai de mine, ce pecatu!
Len'a câ m'a farmecatu!
Fire-ai Leno blastemata
De-a mea minte tulburata!
Sê ajungi unu negru noru,
Ca sê ploi lacrimi de doru!

V. Alesandri.

Diavolu in tipu de angeru.

(Novela originala.)

(Fine.)

Rapede o deschise Iuliu, si inpingandu
pe celu din urma amintitu, langa consortulu
seu Dénes, o inchise éra-si, si-si tienù chia'i'a
la sine.

*) Cu multa bucuria deschidemu si oferimu ono-
rabilei dómne colónele acestei foi. Red.

Peste pucinu, acești trei amici, ajunsera apoi la trasur'a care erá inca in locul stationatu, si nu peste multu, ajunsera si in bratielile alinatórie a lui Morfeu, care acum, dupa intem-plári atátu de infiorátóri, li-erá mai adóratu de-cátu ori candu.

VI. Corespundintí'a.

Pe strad'a Vatiului, cea mai frumósá din Pest'a, vedemu a dóu'a dí dupa médiadi, pe Iuliu si Iaco grabindu cátra „Otelulu Natiunalu.“

Mai nainte cu pucine minute, Valeriu sie-dea in odaí'a sa, radiematu pe sofa, si asteptá pe acești amici ai sei, cu cari voiá sê-si mai pe-tréca inca pana de séra.

Si pana ce voru intrá acestia la elu, sê profitámu de acestu timpu scurtu, si sê arun-cámu o privire a supra lui Valeriu.

Elu e palidu, dar faci'a lui e acum mai stêmperata, ér ochii i sunt limpedíti, si usioru cauta la cele dóue cofere, ce s'afila la mediloculu odâii, anuciandu, cá stapenulu loru are sê caletórésca cátu mai curendu.

— Me ducu, scumpii mei amici! — díse Valeriu cátra Iuliu si Iaco, cari peste pucinu s'afilara langa elu — me ducu! dar fi-ti convínsi, cá acel'a, care ve datoresce viéti'a, se desparte cu lacrimel' in ochi, si cu dorere in anima, de voi; si lacrimel' sunt cu atátu mai ardietória, cu cátu lasu, me rumpu, de dóue suflete sincere si nobile, cari mi-au sigilatú amicéti'a loru cu periclitarea vietii proprie. O! de n'ati fi voi! m'asiu duce, si nici odata n'asiu mai recugetá la acestu locu, unde acum totu minutulu mi-ar fi o diua, tota ór'a unu anu, si totu anulu unu seclu. Si asiu blastemá acelu momentu, in care pentru prim'a-óra am pasítu in acestu locu, si unu blastemu eternu a-si aruncá a supra acestui cuibu afurisu. Dar asié n'o potu! Spiritulu meu in continuu trebuie sê sbóre in giurulu vostru, si in seri frumóse de veti priví la acea luna dragalasia, séu in díle mandre, de veti cautá la acelu sóre maiestosu, sê sciti, cá pe radiele acele auríe, elu a sburatu la voi, sê ve védia, sê v'aduca sarutulu meu ferbinte.

Si Valeriu strinse apoi pe amendoi la sine, si lacrimel' i curgeau pe facia in josu.

Sér'a cátra nóue óre, o trasura ducea pe acești adevérati amici, la curtea cálii ferate.

Si nesce inbratiosiári cordiale numai, si nesce sarutári intime inca mai inschimbara ei, si trenulu ce plecá spre Vien'a, duse cu elu si pe Valeriu.

Iuliu si Iaco re'ntórsera apoi singuri, in-tristati de perderea amicului loru.

Dóue septemani mai tardíu, primí Iuliu o epistola, si dupa sigilulu postei ce s'afila pe co-verta, inca inainte d'a-o desface, observá cá-e din Veneti'a. O desfacú apoi, si incepú a o cetí, si aceea suná astu-felu:

„Scumpulu meu amicu!

„Pén'a-mi tremura ca varg'a, tremuru eu totu, si fia-care litera, abié cu truda numai, ti-o potu scrie. Par' cá te vedu cum te miri acum, si tu te vei si spariá póte, si in primulú momentu vei cugetá siguru, cá in acestu léganu a romantieloru, de unde ti-scriu, ér am avutu vre-o nóua aventura, si tu delocu, me vei osendí póte, de unu aventurariu nebunu.

„Mira-te! osendesce-me! fá tóte! si ceriulu m'a osenditu deja, elu me urmaresce, si vré sê me scótia si din fire!

„Mi-vine sê-mi blastemu si léganulu in care am fostu infasiatu, si mi-vine sê mi-blastemu si viéti'a, acést'a mama vitrega pentru mine, cá-ci me persecuta pan' la nebunia.

„Oh! si in momintele-mi este de despera-re! de n'asiu mai diari in nóptea vietii mele, in care m'a aruncatu cruda-mi sórte, si câte-o radia lucitória, calda, precum faci'a ta alinatória e un'a, peptulu meu cutrieratu atunci nu mi-s'ar mai domolí, anim'a-mi turburata nu mi-s'ar mai asiediá, si speranti'a-mi ar descinde in mormentu!

„Dar sê nu te mai torturu cu curiositatea, si afla dar, ce storcu condeiului meu cuvinte atátu de desperate.

„Erá eri dup'amédi. Preamblam cu doi cu-noscuti ai mei, si din intemplare ajunseramu pe piati'a de *dei Carmini*. O statua ce s'afila langa unu canalu, intr'unu coltiu a acestei piatie, mi-atrase átentiunea. Erá statua Maurului Venetiei: *Otello*. Vream s'o vedu, s'admiru si eu frumseti'a ei, dar minune! pe ochii-mi mi-se parea cá se cobóra o cétia, si cugetu-mi me lasá, elu sborase in trecutulu meu, se oprí aici la aceea séra, candu in teatrulu magiaru din Pest'a pri-viam cu Emili'a dintr'o loge la pies'a lui Shakes-peare, prin care a facutu nemoritoriu p'acestu Mauru, si prin care si literatur'ei englese i-a ridicatu o statua neperitória.

„Si nevrendu, incepui a recugetá acum la Emili'a. Tóte minutele, ce le petrecui in giurulu ei, ca roiulu mi-se reinviara in memoria. Si rideam in mine cátu eram de fericitu óre candu cu ea, cugetam apoi si la curs'a vicléna, in care m'a prinsu, si in urma me oprí la corpulu ei,

rece, inveninatu, mi-erá inca viu intiparitu in memoria.

„O scârba me cuprinse, si-mi întórsei apoi capulu de câtra statu'a care mi-escità reinprospetarile este, si voiam sê plecu. Delocu inse, abié ce facui doi pasi numai, me oprí, si ca treznitu:

„— Ha! umbra-e aceea? — strigai ca nebunu, si simtîi, câ ametiescu, si cadui apoi in bratiile cunoscutiloru mei spariati de mine.

„— E o angelina bela! — mi-parù numai câ mi-mai respundu ei inuimiti.

„Si apoi nu sciu ce se mai intimplà cu mine, inse adi demanétia me desceptai numai in patulu meu, si tremuram inca intregu.

„Pe Emili'a viua am diaritu-o inaintea mea, si si Corneli'a erá langa ea.

„Si ele, de atunci incontinuu mi-aparu inaintea ochiloru, acusi suridietórie ca florile, acusi palide ca pamentulu.

„Si ast'a ce-e?

„E óre umbr'a loru? si vreau sê me urmarésca, sê-mi turbure linisceea vietii! séu intr'adeveru au reinviatu, din morti, si n'au pace, n'au stare pana ce nu m'oru sterge dintre cei víi?

„Oh! vorbesce tu, scumpulu meu! spune-mi tu, eu nu mai am sfatu pentru mine, eu nici nu sciu, limpede-su, séu su deja nebunu.

„Ti-scriu acum, si acum ti-si espedezu epistol'a, si éca, acum, delocu, si fugu, si alergu, me si ducu de aici, si de vrei sê m'ajunga respunsulu teu, o! uniculu scumpu amicu, tramite-lu la Bucuresci, aici m'a aflá numai, aici, in patri'am dulce, aici mi-cercu asilulu de inaintea acestoru monstri persecutori. Aici ti-asteptu cu neastemperu si epistol'a ta, si pana atunci, primesce o salutare cordiala de la celu mai fidelu amicu alu teu

Valeriu m. p.“

Iuliu, dupa ce gatà epistol'a de cetitu, surise dorerosu si intr'unu modu compatimitoriu.

— Oh, Valerie, — dîse elu — amara ti-a fostu Pest'a!

Se puse apoi si-i scrise delocu epistol'a urmatória:

„Iubite Valerie!

„Nu scieam incatrâu ai apucatu, nu scieam unde te afli, si numai asta-e caus'a, câ anim'a t'a, atátu de sdrobita deja, s'a mai sbuciumatu inc'odata, si inca de o dorere asié imensa; si asta-e caus'a, câ si anim'a mea, la echoulu sbuciumârii tale, s'a mai frantu odata, si-a suferitu c'a si-a ta.

De scieam unde esti, si a dóu'a dîua dupa plecarea ta, numai trei orduri de-ti poteam batar scrie, siguru, „umbr'a“ aceea, „reinviat'a“ aceea, care te inspaimentà si te turburà intr'atât'a, încátu si blastemulu infioratoru alu desperârii ti-lu stórse de pe buz'a-ti, — da dîcu, siguru, numai trei renduri de a-i fi primitu, si „aparinti'a“ aceea, in locu d'a te ametî, de ai despretiuit'o óre candu-va, in acelu momentu, te revoltai, si dispretiulu ti-ajungea culmea.

„Si éca ce ti-asiu fi scrisu: Emili'a nu-e mórta, ea numai semi inveninata a fostu, si a eliberatu si p'acei criminali inchisi in pivnitia, si dinpreuna cu ei, firesce Corneli'a se sub intielege, a disparutu din Pest'a.

„Si acum, unde-ti potu scrie si mai multu, asculta dar ce se mai intemplara.

„Inca a dóu'a dî dup'amédia-di dupa caletori'a ta, scumpulu meu, compusei o epistola, in care se inpachetezu si chiai'a privnitiei, si prin care voiam a descoperi policiei, inse anonimu, tóte. Trei dîle numai, m'am otaritu, a tiené p'acei infernali in carcerulu, in care voiau sê te bage pe tine, si din care siguru numai mórtea te scapá. Epistol'a erá deja gat'a, si ca mane propusese-mi s'o espedezu.

„La cina inse, o fóia de séra, la care ce-team, cuprindea sub rubric'a noutátiloru urmatóriele orduri:

„Urmatoriulu faptu curiosu ni-se comunica. O veduva care avea o copila de o frumsétia admirata, si care tiea in chiria, dinpreuna cu unu consangénu a ei, cas'a dlui B* din apropierea *paduriceii*, disparura d'odata cu totulu. Starea delasata a locuintiei, precum o parte derimata a murului de langa pórtã, usi'a sparta a privnitiei, usile tóte deschise, disordinea colosala din launtrulu casei, etc. dadura ansa la ceretâri de amenunte. Si intru-unu unghiu a gradinei casei, se si descoperi dintr'o grópa próspetu sapata, unu corpu de omu inpuscatu, care dupa constatarea veciniloru, ar fi a consangenului veduvei. Se presupune totu de acestia, câ servitoriulu si birjarulu acestoru femei, in contielegere cu ele ar fi aflu de buna delaturarea lui, si cu averea lui cunsiderabila, câ-ci elu le sustinea, ar fi luat'o pe picioru. Polici'a a facutu dispositiunile cele mai urgente pentru urmarierea loru.

„Poti acum insu-ti judecá, amice, câtu mi-a potutu fi de mare supriinderea, cetindu aceste.

„Si de ti-poteam inpartasí, supriinderea ast'a, celu pucinu in acele trei renduri aratate, te scapam de unu lungu firu de minute care

ti-au fostu totu atâtea suspine, si de unu lungu firu de óre care ti-au fostu totu atâtea picuri de lacrime.

„Dar ca sê nu-ti mai inmultiescu suspinele, sê nu-ti mai inmultiescu lacremile, sê le punu capetu odata, éca, finescu epistol'a, si ti-

„P. Sc.

„Déca tóte inpartesîrile diuareloru de aici sunt atátu de esacte, ca si estras'a noutate de mai susu, atunci si calomniele nenumerate ce se fabrica totu de ele a supr'a concetatiiloru tei, potu sê fia adevveruri.“

Mihaiu Cirlea.

EMILIU CASTELAR.

promitu, câ indata ce vei fi cu totul scapatu de flagelulu amorului castigatu pe strade, in vremi mai fericite, candu n'oiu avé causa sê me temu de minutele ce ti-le-asiu sacrá, da, atunci ti-va scrie mai multu nestramutabilulu teu amicu

Iuliu m. p.“

Insectele cari forméza statu.

Natur'a e manifica in variatiunile sale, si-lu uimesce pe omu prin manifestatiunile cele miraculose, cari de si sunt dupa cursulu naturalu, totu-si pe omu lu misca a prémari préintieptiunea lui Ddieu, si a dîce: câtu sunt de minu-

nate lucrurile tale, tóte intru intieptiune le-ai facutu!

Asié simtiementu ne cuprinde si atunci, candu cautâmu deosebitu la acele insecte, cari traescu in colonii si forméza staturi. Omenii inca forméza staturi, si se guvernéza prin paragrafi de legi din principiele spirituale resariti, si totusi nu se sustiene acea ordine salutaria, carea se observéza la nesce animale neintielegátorie, la nesce insecte mitutele, cari n'au altu principiu, decâtu instinctulu naturalu ca principiuu conservarei loru.

Aceste insecte sunt: albinele, vespîi, furnicele si termitelile. Sê le vedemu pe rendu:

a) *Albinele*. Se tienu de ordulu imenopteoru séu a insecteloru cu patru aripóre pelcöse transparente, dintre cari cele dinainte sunt mai mari decâtu cele dinapoi; apoi afara de organulu sugatoriu mai au si falce rodietórie, si sunt supuse transfigurârii perfecte, adeca: din ou iese verme, din verme larf'a séu masc'a, din masca insect'a séu albin'a. Albinele se tienu de famili'a celoru inarmate cu acu aoperatoriu. Trupulu li-e acoperitu cu peru finu, partile gurei sunt lunguretie, dar pipaitóriele scurte. Coloni'a séu statulu loru stâ din trei factori: regin'a séu matc'a, barbatusii séu trentorii si albinele lucrátorie. In un'a colonia séu statu nu póte fi decâtu un'a regina séu matca. Trentorii sunt peste siese sute, éra lucrátoriele ajungu numerulu de 10—20 de mii. Regin'a e mai lunga, lucitória si cu peru galbenu pe trupu. Ea n'are acu aoperatoriu. Trentorii sunt mai grosi, cu peru suru, si fara acu. Lucrátoriele sunt cele mai mice, care se destingu prin petiórele cele peróse si prin aculu aoperatoriu. Chiamarca albineloru lucrátorie este, a culege mierea din suculu floriloru, si a pregatí cér'a. Anume ele sbóra de pe flóre pe flóre, si prin ajutoriulu petióreloru peróse culegu farina de pe flori, carea umediendu-o cu ceva umediéla, frementa din ea globurele pe care apoi le consuma. Avendu albinele dóue randie, in un'a se mistuesce mancarea spre sustienerea loru, éra in cealalta se pregatesce cér'a, carea asuda prin cele siese anele din códa in forma de frundiulitie. Din aceste edifica albinele fagurii carii stau din pana la 50 de mii de celule in siese coltiuri. In celulele aceste depunu albinele lucrátorie mierea; éra regin'a óuele sale. De chiamarea speciala a lucrátioriloru se tiene si nutirea reginei si a masceloru. — Chiamarea trentoriloru e inaintarea prasirei, ei sunt toti atátia barbati ai reginei, carii pana in Augustu terminandu-si functiunea, se scotu afara si se ucidu de câtra lucrátorie, nu cumva sê consume

in sedaru mierea cea scumpa. E minunatu a vedé, cum iese bietulu trentoru cu câte dóue, trei albine in spate din cosnitia, apoi cum séu i-ruptu aripile, séu in altu modu esecutéza sentinti'a de mórte a supra lui. In urma chiamarea reginei este, a ouá si a depune óuele sale in celulele faguriloru. Ea óua de la 10—20 mii de oue. Numai un'a regina se suferé in o cosnitia, de si se crescú mai multe peste anu, inse acele atát'a se lupta intru sine, pana ce remane un'a invingátoria si aceea e regin'a coloniei. De cumva regin'a pieré, si lucrátoriele nu sunt dispuse a-si cresce alt'a, atunci coloni'a se desface si albinele se imprascia carea in cotro. Éra déca regin'a remane, atunci in anulu venitoriu, crescandu alt'a regina tinera in locu-si, ea cu o parte a lucrátioriloru sale parascesce coloni'asa, formandu alt'a, si acést'a se numesce roiú, roire. Ce intr'unu anu se repetéza si de dóue ori. — Nutretiu bunu albineloru dau urmatóriele vegetale cu florile loru: alunulu, rachit'a, mestecanulu, plopii, prunii, fragarii, acatii, tufele de manna, laptuc'a, flóraa sórelui, trifoiulu, hrisc'a, teiulu, jalea, levendul'a, melis'a, maiorau'a, garofiti'a, nap d mare.

b) *Vespîi*. Acestia inca se tienu de clas'a albineloru, cu acea distingere, câ ei sunt negrici trasure galbeni, si de si traiescu in societate ca albinele, dar n'au regina, fara factorii loru sunt: barbatusii, muierusiele si neroditóriele. Vespîi frementa o materia ca papirulu, din farina de lemnu si din umediél'a loru, si din acést'a materia si-cladescú fagurii. Peste iérna remanu numai muierusiele, aceste primavér'a si-punu óuele sale in faguri, din care iesu vespîi neroditori, acaror'a chiamare este a frementa aluatulu de faguri si a-i pregatí. Barbatusii si muierusiele numai la finea verei se aréta mai alesu la struguri, dar peste érna éra si numai muierusiele remanu a fundá colonia noua.

c) *Furnicele*. Aceste se tienu totu de clas'a si famili'a albineloru. Decátu câ si la ele, ca la vespî, lipsesce regin'a; ele forméza societate din barbatusi, muierusie si neroditórie séu sterpe. Barbatusii si muierusiele au aripi, neroditóriele n'au aripi. In locu de acu au in códa o besfca din care slobodu o umediéla usturósa — acidu de furnice — care se folosesc de leacu. — Neroditóriele sunt mai numeróse, si fiindu câ chiamarea loru este: a aduná materialulu recerutu pentru furnicariu, locuinti'a loru, a zidí furnicariulu, a nutrí si grigí de mascele séu ouele de furnice din care se facu furnicele; dreptu acea se numescú si furnice lucrátorie. Barbatusii au totu acelu destinu si si sórte, ca trengatorii

la albine. Muierusele óua, si au acu impungatoriu. Mascele formate din óue, sunt cea mai placuta mancare filomelei si fasanului. — Inmul-tiendu-se tare, forméza si ele colonia noua. In tempu de érna se retragu in furnicariu. Resîn'a carea se afla in furnicarie se chiama tamâia sel-bateca. In paduri sunt si furnice rosii, cari pentru pustiirea altoru insecte daunatióse, sunt folositorie, aceste dau mai cu séma acidulu furnicalu si óuele. Din acestu acidu se face si unu feliu de spirtu. Scaldele de furnice inca sunt le-cuitórie.

d) *Termitele*. Insecte de ordulu celoru cu aripi retióse séu calatiulu — neuroptera. Aceste au patru aripi asemenea de lungi, transparente si retióse, capu ascutîtu, si au si dinti in falci. Termitele suferu metamorfosare neperfecta adeca din ou ése vermele care capetandu aripe e ade-verata insecta, fara a se masc'a. Termitele se numescu si furnici albe, pentru asemenarea mi-raculóse a economiei loru ce o au cu furnicele, de acarora familia inse nu se tienu. Patri'a loru e Indi'a reseriténa, Súd-Americ'a si Afric'a apu-séna, mai cu séma in Siera-Leona. Cu câtu sunt termitele aceste mai mice, cu atâtu e mai minu-nata piramid'a séu cetatea loru ce pana la 12 talpi e inalta, si cu mai multe despartiaminte o zidescu. Mai multe piramide de aceste, prin trepte si punti legate intre sine, formédia o adeverata colonia. Aceste forméza statu monarchicu, câ-ci au regina, barbatusi, soldati si lucratorie. Regi-n'a óua câte 80 de mii de óue. Regin'a si barba-tusii sunt aripati, soldatii si lucratoriele fara aripi. Chiamarea si sórtea barbatusiloru e ca a trentoriloru la albine. Lucratoriele aduna ma-terialu pentru zidirea cetâtii, si nutrementu pen-tru colonia. Soldatii padiescu, ei la cea mai mica zarva iesu din gaurele loru si se punu la lupta. Anevoia se póte apropiá de locuinti'a loru atare animalu séu insecta, câ-ci soldatii asié lu-implu si asié lu-musca, de fuge lume amara. Si omulu numai cu mare precautiune se póte apro-piá de ele. Pentru ómeni sunt aceste termite fórte periculóse candu se asiédia coloni'a loru aprópe de satu, câ-ci sapendu-si ele coridóre pe sub pa-mentu, nevediate se furisiéza prin case, si déca sunt de lemn casele, rodu stelpii si bârnele din leuntru nevediate intru atât'a, câtu mai pe urma cas'a, la o vijelia mare se si imburda. Pe langa aceea rodu legume, bucate si totu ce afla prin case. — Sunt unele termite mai mari de câtu furnicele nóstre, numite: termite belicóse séu batausie, cu aripe brunete cu margini rosie. Pe aceste indianii le manca fripte, éra locuinti'a loru o cauta, si o ducu la casele

loru folosindu-o de coptoriu pentru coptulu paniei.

G. Traila.

CHIUITURE POPORALE.

XXII.

Audit'am, auditu,
Audit'am ieri la móra
Câ vré tat'a sê me 'nsóre
De ce umblu 'n satu la Flóre.
Dar cu sil'a nu m'a face,
Sê iéu pe cine nu-mi place!

XXIII.

Cea cu ochii mici si trasi,
S'o saruti sê n'o mai lasi;
Cea cu ochii miereuti
Totu pe buze s'o saruti!

XXIV.

Mi-a tramisu lelití'a doru,
Pe frundia din vi'a loru;
I-am tramisu doru pe feréstra,
Pe frundia din vi'a nóstra.

XXV.

Sarutatulu de cu séra,
Te duce cu mandr'a 'n tiéra;
Sarutatulu de cu dulce,
Nici la-unu bine nu te duce!

XXVI.

Si te-'ntórna mandra 'n tórna,
Te întórna intr'unu pecioru
De-i scí tórce la fuioru;
Si te 'ntórna 'n amendóue,
De-i scí tiese pandia noua.

XXVII.

Vin'o lele pana 'n pragu,
Si mi-dâ gura candu me bagu;
Vin'o mandra pan' la cruce,
Si mi-dâ gura candu m'oi duce!

XXVIII.

Calusieri de pe Tárnavá
Cu opinci de scrófa négra
Mei copile mei!
Calusieri de pe campía
Cu opinci de mâtia víua
Si cu ochi de mamaliga, mei!

Culese si publicate de

Fr. Longinu.

SALONU.

CONVERSARE CU CETITÓRIELE.

— Paris $\frac{1}{16}$ optomvre. —

(Plecarea la tíera. — Unu amicu parisianu. — Trasura din carac-
terulu francesu. — O copila. — Conversare cu o Andalusiana.)

Erá un'a din cele mai frumóse diminetti. Ceriulu erá seninu, aerulu erá recorosu, si unu velu finu de cétia, patrunse de radiele sórelui ce rasariá, infrumsetiá mai multu admirabilulu tablou alu diminettii. Doriam a parasí, pentru câte-va óre celu pucinu, sgomotulu asurdítoriu alu cetátii, si a vedé campi'a. Eram trei insi, doi romani si unu francesu; ne aruncaramu intr'o trasura, ne invitiramu pe vre-o cincii siese strade, si in câte-va minute eram la bariera. La drumulu de fieru se aflau fórté pucini trecatori, si avuramu multumirea de a fi singuri intr'unu cupeu; de óra-ce erá in dí de lucru, erá Miercurea, altfelu duminéc'a sunt pline trenurile.

Francesii iubescu natur'a cu frenesia. Cea mai mare parte din locuitori, cari potu se parasésca orasiulu, cum vine vér'a, o tulescu de a casa, se duc la tíera la vile, la munti, in caletorii si mai alesu la bái, mergu „sê ié apa“ cum dîcu ei; asié câ Parisulu in timpulu verei e pretutindeni, numai in Paris nu. Dar strainii, cari in acestu timpu curgu din tóte partile ca sê védia minunile maret'ei capitale, le suplinescu loculu. Er pentru acei ce nu potu esí sê mérga mai de parte, pentru lucratori si pentru poporulu de rîndu mai alesu, un'a din cele mai mari placeri vér'a este a esí duminéc'a, candu e timpulu frumosu in giurulu Parisului, a-si duce vinu si de mancare si a face aici banchete familiare pe iérba in midiloculu naturei, in padure la umbra, séu pe marginea vre-unui lacu, ascultandu ci-riptulu paseriloru, frématulu frundioloru, séu murmulu poeticu si dulce alu vre-unei cascade.

E o placere atunci a esí si a face o preambulare la Vincennes, la Bois de Boulogne séu aiurea. Locurile din giurulu Parisului sunt renumite de pitoresci si de frumóse.

Francesii sunt de ordinariu voiosi si deschisi, sunt fórté umani, delicati si obligatori. Multu mi-place mie inse o calitate a loru; este o trasura principala in caracterulu francesu, care in ori ce impregiurári i face atátu de amabili, careia ei detorescu adeseori cele mai mari si cele mai frumóse fapte a le loru, si care i-a facutu sê fia primulu poporu între natiuni, poporulu mergatoriu inainte alu civilizatiunei, *poporulu profetu*: este unu felu de nesocotintia sublîma, sant'a nebunía a entusiasmului, „cette magnifique étorderie“ cum o numescu ei; séu cum dîce romanulu in limbagiulu seu naturalu, pentru casuri mai de rîndu, sunt cam loviti cu leuc'a.

Amiculu nostru, natura adeveratu francesu, expansivu, lealu si plinu de viétia, cum vedíu campi'a incepú sê chiúie ca unu nebunu. — Salutare! campia, arbori, coline, natura, libertate, salutare! — Tocmai aveam in mana diuariulu Seclulu, si dedesem peste epistol'a lui Garibaldi, ce o adreséza din Caprer'a, membriloru Congresului de pace de la Lausana. Cuvintele de granitu ale eroului, inspiratiunea si entusiasmulu seu, au cadíutu ca o lava aprinsa in vinele nostre,

si incepuramu a cantá. — Traiésca Garibaldi! traiésca libertatea! strigá francesulu cu o vóce de stentoru, si incepú se cante Marseilles'a, si noi dupa dinsulu, vitandu si politia si totu, pentru câ trebuie a sci, câ acestu cantecu e opritu aici.

Masîn'a care ne ducea sborá ca unu sierpe inaripatu, siuerandu si aruncandu din gura fumú si schintei. Arborii, casele, lucrurile si ómenii de pe langa drumu treceau pe la ochii nostri ca nisce naluci. Eu me asiediai la feréstra, ca sê potu admirá locurile romantice pe unde treceam, si sê me uitu la satele semenate pe cós-tele dealului, cari ascunse de jumetate in frundísiulu verde alu arboriloru pareau frumóse ca nisce cuiburi de dîne séu ca nisce palate de smei. Déca fericirea se cobóra vre-odata pe pamentu, cugetam, siguru câ ea fuge de fluctuatiunile ametítorie a le cetátii ca sê-si asiedie locuinti'a in astfelu de locuri. Câte visuri frumóse nu voru inflóri aci, si câte fiintie fericite nu voru duce unu traiu mai seninu decâtu in palatele din midiloculu cetátiloru.

Cugetam apoi la sirman'a nóstra patria; candu vomu vedé si la noi, mi-dîceam, astfelu de sate, mai frumóse decâtu orasiiele nóstre din Romani'a.

Uitasem a spune dóue lucruri insemnate, apaductulu din valea Arcueil, renumitu pentru vechimea sa, care acum se construesc de nou; acestu apaductu si cu báiile cu cari corespondea altadata, in gradin'a museului de la Cluny in Paris, sunt cele mai vechi ruine de pe timpulu Romaniloru; au fostu construite sub Iulianu Apostatu la 360.

Am vedíutu apoi aprópe de cetate unu palatu de lemnu.

— Ce edificiu este acel'a? întrebai pe amiculu meu, aretandu-i o casa scunda, in form'a unei mici bisericí cu dóue turnuri, construita cu multa elegantia si finétia.

— Este palatulu beíului de Tunia, in care a locuitu la 1867 pe timpulu espusetiunii. Municipalitatea l'a cumperatu si l'a adusu din campulu lui Marte aici. Voiesce sê faca unu parcu in giurulu lui.

— Am audítu câ palatulu lui Attil'a inca a fostu de scânduri, dar uu credu sê fi fostu asié frumosu. Asi, vorba sê fia!

Scusa, amabila cetítoria, aceste notitie archeologice. . . Omulu spune ce vede si ce aude.

In o óra si jumetate amu fostu la loculu destinatu. Locuinti'a amicului nostru la care mergeam, erá afara din satu intr'o vale frumósa, numita insul'a santului amoru. In giurulu casei sierpuiá unu lacu, a carui tiermuri erau incununatate de pomi, de plopi, si de o vegetatiune bogata. Nesce salci triste aninau de a supra lacului, plangátorie, intocmai ca nisce cugetári melancolice intr'unu visu de fericire.

Langa malu se vedeau nesce barci, cari plutindu ca nisce fantasme pe luciulu undeloru leganate de ventu, pareau a ne invitá la dinsele. Sariramu câte doi intr'o barca si facuramu o preambulare deliciósa pe lacu. Pe urma ne asiediaramu pe nesce banci la nmr'a pomiloru. Cu noi se aflá între altii o copila de patru-spre-diece ani, fiic'a proprietariulu, la care eram; plapanda si suava, ea erá cea mai mandra flóre ce infrumsetiá acea vale; mai erá apoi o tînera dama spanióla cu con-

sortele ei, pe cari le-am aflatu acolo. Se dîce cã spaniòlele iubescu cu credinția; anim'a lor e sincera si violenta; dar sunt vindicative ca si Italianele, si-resbuna curundu in contra celoru ce le-aru tradá, si pórtá totu-de-un'a unu stiletu pe anima. Ceea ce sciu este, cã dam'a de care vorbimú avea unu aeru nobilu, o privire dulce si simpatica, erá frumòsa si prin vialitatea sa formá sufletulu micei nóstre societâti.

Ea erá din Andalusi'a. Venindu vorb'a despre acestu frumosu paradisu alu Ispaniei, am observatu, cã ochii sei inotau in lacrimi.

— Iubesci multu tiér'a dtale, dómna; i dîse amiculú mieu.

— Póte cineva sê n'ò iubescá, candu ea se numesce Andalusi'a?

— Sum sigura ca totu atâtu de multu iubesci si dta Rom'a; dîse frumosic'a copila.

— Dar eu nu sum din Rom'a, domnisióra.

— De unde esti dara? Dîci cã esti romanu!

— Sum din Romani'a.

— Si apoi Romani'a nu e in Itali'a?

— Dar este o alta Romania, domnisióra, departe de aici si de Itali'a, de parte cãtra resaritu. Dar pana astadi ea nu s'a numitu astfelu. Strainii cari i-au luatú totulu, au voitu a-i rapí pana si frumosulu ei nume, atâtu de scumpu Romaniloru. Dvóstre inse aveti acolo frati si sorori cari sémena cu dvóstre, si cari ve iubescu.

— Si e mare asta tiéra?

— Ah, e mare, si e frumòsa ca o fiica de imperatu; dar e sfasiata in bucati!

— Si nu ve temeti de perire intre atâtea neamuri straine, câte spui cã sunt.

— Alte timpuri, si alte tempestâti au trecutú peste neamulu nostru, dar elu traiesce, pentru cã are destine mari de implinitu. O viétia bogata stá ascunsa in anim'a sa.

— Asiu dori sê potú vedé si sê potú salutá acést'a tiéra si acestu poporu.

— Multiamescu dómna. Candu voiu revedé Carpatii si voiu fi pe pamentulu patriei mele, la acei ce dorescu, le voiu spune salutarea unei nobile sorori din tiér'a unde s'a nascutu parintele lorú Traianu, salutarea unei Andalusiene.

— Si a unei francese! adause fetiti'a.

— Si a unei gentile fiice a Senoi.

Facuramu apoi o excursiune pe colinele din giuru, si petrecuramu astfelu o dí, care trecú ca o visare placuta, in vorbe, in risu si in cantâri.

M. Strajanu.

Curieriulu modei.

Pest'a 23 optomvre. Spre cea mai mare mirare a nóstra, in paletonele de acum'a nu aflâmu nici o stranutare mai remarcabila. Tóte sunt largi, ca paletonele de sacu, si acum mai lungi acum mai scurte, dupa placu.

Damele mai de vrista si mai frigurose le croescu mai lungi, pana candu cele mai tinere iubescu si pórtá mai multu paletone scurte. Inse ambele se ingrivescu ca paletonulu sê fia câtu se póte mai frumosu decoratu. Paletonele ce se pórtá acum se decoréza cu fire de auru, metasa, catifea, in colori de dupa gustu. Manecile se croescu largi, infrumsetiate cu incretítire séu cu coseture de posomantu, éra partea de nainte de a supr'a, de

dóue parti se indóie, — dar si aceste atérna multu — precum mai amintiramú — de la gustu.

Alalta ieri amú vediutu o frumòsa damicela cu unu paletonu din materia alba. Acestu paletonu erá croitu mai multu scurtu, giuru impregiuru cu coseture dese si infrumsetiatu cu catifea inchisu rosia.

Amú intielesu, cã creatóriele modei au de cugetu a aduce in moda paletonele de strada infrumsetiate cu sínóre de auru. — Ne mirâmu, cum de au venitu la astu-feliu de cugete, de órece asemenea vestminte nu sunt frumòse diu'a, ci sér'a la lumina, de exemplu in teatru, — inse si acolo numai de pe scena.

Suntemu curiosi, primí-se-voru acele vestminte — nepractice si scumpe. Vomú revení.

Paris 22 optomvre. Suntemu in placut'a positiune. de a poté descrie dóue vestminte de strade moderne.

Primulu e croitu scurtu si gatitu din dóue materii, anume din materia de Scoti'a si Popelin brunetu. — Rochi'a de desubtu, spacelulu inaltu, precum si manecile sunt infrumsetiate cu materia de Scoti'a; incretíturile rochiei de desubtu sunt din Popelinu brunetu. Rochi'a de a supr'a asemenea e infrumsetiata cu incretítire din Popeline brunetu, inse acést'a e trusirata de ambele parti. Peste acestu vestmentu flustura unu paletonu cu coseture fine, sínóre si bumbi o multime. Unu vestmentu de acést'a cósta 45 fl.

Alu doile vestmentu e pontru visite, cu códa lunga si facuta din dóue rochie. Rochi'a de desubtu e lunga si infrumsetiata cu unu síru de incretítire late, preste care e aninatú unu síru de ruche-uri de tafota. Cód'a se infrumsetiéza cu asemenea materie. Rochi'a de a supr'a e mai scurta cu tufuri de materia verde si infrumsetiata cu incretítire si buchete din asemenea materia. Spacelulu si manecile asemenea sunt infrumsetiate cu tafota verde. Pretiulu unui asemenea vestmentu, déca e gatitu din metasa, se urca la 120 fl. éra déca se face numai din materia de peru 46 fl.

Paletonele cu coseture de metasa si cu catifea de auru sunt multu portate, mai alesu la teatru si a certe.

CE E NOU?

* * (Fondarea unui teatru natiunalu) de dincóce de Carpati, este acuma sujetulu conversatiunii in tóte lucrurile si societâtile acele, unde a petrunsu si s'a conservatu inca simtiulu natiunalu. Afirmâmu asést'a pe basea scrisoriloru, ce le primimu in fia-care dí din tóte partile, — si cari ni atestéza pe deplinu, cã fondarea unui teatru natiunalu e o dorintia generale. Compuneti numai comitetulu! ni se scríe din mai multe locuri, si noi ni vomú face detorinti'a. Aflâmu cu multa placere, cã in mai multe locuri se pregatescu a arangiá baluri si concerturi, in favorulu teatrului natiunalu. Ar fi bine, ca sê se arangeze si representatiuni teatrale prin diletanti, cã-ci nimica nu insufletiesce mai multu decâtú asemenea productiuni. Constatâmu cu multa bucuria acést'a insufletíre generala a publiculu nostru, cã-ci din ast'a vedemu, cã modest'a nóstra vóce n'a resunatu in pustia, oi in fine vomú avé si noi unu teatru natiunalu, numai toti sê ni facemú detorinti'a!

* * (Monumentulu lui Marianu.) Nenumeratele convocâri adresate pe calea diuaristicea cãtra parintele

Moisîlu din Naseudu, spre a dá socotéla natiunii despre banii adunati pentru monumentulu fericitului Marianu, in fine deceptara din tacerea-i curioasa pe — parintele Moisîlu? Ba, ve 'nșielati! Acestu parinte originalu in felulu seu, pana 'n diu'a de asta-di totu tace, nu-i pasa de nimica, las' sê cârtésca jurnalele si sê vorbésca gurele rele, câtu voru vré, elu totu tace, si éراسi tace. S'a aflu in se unu advocatu (nu scimu, chiamatu séu nechiamatu) alu dsale, si a nume dlu Masimu Popu, carele vine si spune natiunii in „Federatiune“, câ Moisîlu a datu ratiuni despre numitul fondu in siodint'ia din 13 fauru 1869 a comitetului administratoriu de fondurile scolare. Ratiunea e compusa pana in an. 1864. Sum'a incursa pana in acelu timpu e 565 fl. 91 cr. din acést'a suma s'a cumperatu carti pentru bibliotec'a Mariana de 96 fl. 98 cr. Restulu e 468 fl. 93 cr. E bine dupa atâte provocâri, totusi avemu ce-va rezultatu. Numai câte-va observatiuni avemu, si a nume: de ce nu insu-si vicariulu Moisîlu vine sê ni deie deslucirea ceruta? de ce a facutu dinsulu socotél'a numai comitetului administratoriu de fondurile scolare de acolo si nu natiunii? natiunea e indreptatîta a revedé socotél'a aceea si nu cutare comitetu neinsarcinatu de nimene; si déca comitetulu numitu s'a consideratu competinte a primî socotél'a, de ce acést'a n'a reportatu publicului numai decâtu rezultatulu? de ce acést'a a lasatu ca jurnalele s'a tace cu nedreptulu pe parintele Moisîlu, care si-a datu de multu socotél'a comitetului (neinsarcinatu de nimene)? Numai o observatiune mai avemu inca. Dlu Masimu Popu ni spune, câ ratiunea e compusa pana in an. 1864. Noi dara numai atât'a întrebâmu, câ incursu-a ce-va de atunce séu ba? si déca a incursu ce-va, candu se va face socotéla despre banii incursi de atunce. Recapitulâmu! Noi cu socotél'a data comitetului nu suntemu multumiti; deci dorimu ca aceea sê se publice in tôte diuarele, dimpreuna cu numele contribuintiloru, ca astu-felu sê se póta controlá de câtra toti aceia, carii au conferitu pentru scopulu mentionatu!

*** (*Barbaria cruda.*) Diuariulu „Federatiune“ dimpreuna cu alte foi publica urmatoria scire telegrafica: „Presiedintele tablei regesci, baronulu Aporu a esposiunatu pe fostii sei iobagi, pe toti locuitorii din comun'a romana Tofalu. Esposiunea e facuta prin tribunalu. Trei sute de suflete, 26 de familie cu copfi in leganu sunt de optu díle in midiloculu drumului. Tóta averea si rodulu din anulu presinte se licitá in dóue díle. Copfi si betranii plangu de o potriava de frigu si fôme. Diregatori'a politica li-a demandatu a paresi drumulu, si a-si duce hainele neesecvate, din contra li se voru arde. Unde sê emigreze 300 de suflete in capu de iérna? Ne-amu rogatu de comisariulu regescu, sê ne repuna in locuintiele nóstre, celu pucinu pana la primavéra, séu sê ne lase in drumu, sê morimu de fôme si frigu, unde parintii si mosii nostri au meritu in linisce. Amu remasu fara o bucatura de pane. Adunati-ni de la crestinii cei bunî ajutoriu, ca sê nu perimu de fôme! Apelâmu la simtiulu de umanitate!“ Dupa cetirea acestui telegramu, care ni relatéza o fapta atâtu de infioratória, n'avemu trebuintia sê mai adaugemu vórbe multe. Apelâmu si la indurarea on. nostri cetitori, si i rogâmu sê contribue din prisosint'ia loru pentru nenorociti nostri connatiunali din Tofalu. Ofertele se primescu si la redactiunea acestei foi.

*** (*O deslucire.*) In numerulu penultimu alu foi nóstre accentuaramu cu dorere, câ organulu Asociatiunii trans. numai dupa unu restimpu de o luna si jume-

tate publica procesulu verbalu alu adunârii din Siomcut'a, — totu odata ainseram, câ on. redactiune a foi „Transilvani'a“ de siguru nu e culpabila in afacerea ast'a, dins'a ar fi publicatu de multu procesulu verbalu, de cumva acél'a i s'ar fi tramisu. Relativu la acésta notitia primimu urmatori'a deslucire: „Sibfiu 11 optomvre 1869. Onorabila redactiune! In pretiuitulu organu natiunali „Famili'a“ (nr. 39) ce o primii chiar in momentulu acést'a, se afirma cumca procesulu verbalu alu adunârii gen. a Asociatiunii trans, tienuta la Siomcut'a-mare in anulu curinte, s'ar fi publicatu in „Transilvani'a“ dupa o luna si jumatate etc. In interesulu adeverului de o parte, de alta parte ca sê evitâmu ori ce presupusetiune de neacuratétia fatia cu afacerile nóstre, ne vedemu indemnati a espune aici caus'a intardîrii din parte-ni cu publicarea procesului verbalu alu adunârii generale de la Siomcut'a. Éta caus'a! Procesulu verbalu, despre carele se díce in „Familia“, câ s'a autenticatu dupa adunare a dóu'a dí (1), s'a primitu aici numai in 16 sept. a. c. pe candu nrulu „Transilvaniei“ din 15 sept apucase a esî la lumina; se vede dara, câ a fostu peste potintia a se publicá mai inainte de 1 optomvre, fiindu câ se scie bine, cumca „Transilvani'a“ ese numai de dóue ori pe luna, adeca in 1 si 15 a fia-carei luni. Pe la 6 sept. presiedintele Asociatiunii intorcéndu-se de la bâile din Elöpaták, voiá sê tiená o siodintia a comitetului, dar din lips'a amintitului procesulu verbalu nu a potutu tiené. In 5 sept. se si telegrafase in acestu obiectu, si in 6 sept. s'a primitu respunsu, câ se va tramite; dar cu tôte aceste numai joi in 16 sept. (nr. 255) s'a potutu primi. Ce fu caus'a intardîrii, nu potemu sci, dámu in se socotél'a, câ aceea-si póte inca si-va fi avendu motivele sale fundate, prin urmare escusabile. Deci spre legitimarea propria, ne rogâmu ca on redactiune sê binevoiesca a face locu in colónele diuariului seu si pentru aceste síre. I. V. R.“ Publicaramu cu tóta promptitudinea acésta deslucire, observandu, câ noi in finea notitiei nóstre n'amu facutu alusiune la onorab. d. I. V. R., de acarui esactitate suntemu convinsi; ei amu intielesu pe domni aceia, despre cari noi credemu, câ „si dinsii voru fi avendu motivele lor fundate si escusabile.

* (*Diet'a Ungariei*) s'a deschisu in sambet'a trecuta, adeca in 16 optomvre inainte de media-di la 11 óre, in presint'ia unui micu numeru de deputati. Dintre deputatii romani n'au fostu de fatia decâtu numai dnii Romanu, Babesiu si Cucu.

*** (*Cu placere inregistrâmu*) urmatori'a rectificare placuta. Diuarele unguresci au latítu scirea, câ In. Sa Domnitoriulu Romaniloru, cu ocasiunea petrecerii sale la München, a cumperatu de la unu pictoru magiaru unu tablou cu sujetu ungurescu. Acuma totu acelea-si diuarie vinu a indreptá impartesírea lor, spunendu, câ tóta scirea e numai o — scornitura. Intr'aceea foile unguresci totu mai sustienu si acuma, ca marele poetu Dante e din o familia unguresca. Apoi déca Adamu a fostu unguru, e urmare naturala, câ si Dante, descendintele lui Adamu a fostu unguru.

*** (*Contele Castelane*) consululu Francioi in Pest'a, precum amintiram, fachó o caletoria prin Transilvani'a, si terminandu acést'a, se duse la Parisu, de unde se rentórse in dílele trecute.

Literatura si arte.

** (Calindariulu Gurei Satului pe an. 1870) e gata si va esi peste câte-va dîle. Acestu calindariu, atátu de latítu intre poporulu romanescu, contiene si acuma cinci côle, tiparite cu litere mici. In anulu acest'a inse cuprinde in sine mai de dóue ori atáte caricature ca si in anii trecuti. Totu in acestu calindariu se publica pentru prim'a-óra si poesfile atátu de multu aplaudate in concertulu de la Siomeut'a-mare in 11 aug. c. Pretiulu unui esemplariu e 40 cr., pe posta nu se tramitu mai pucine decátu 5 esemplarie.

** (Drama noua.) Iunele si multu talentatulu nostru poetu, dlu I. Lapedatu, a terminatu o drama in trei acte. Titulu piesei e „Tribunulu.“ Gratulámu onorab. nóstre cetitórie, cá-ci iubítulu nostru amicu avú delicateti'a a ni oferi róua publicarea operei sale, carea de siguru e plina de frumusetie, ca tóte lucrâriile dsale.

** („Curierulu de Iasi“) de la inceputulu lui optomvre apare de dóue ori pe septemana, adeca jói'a si dominec'a. Pretiulu pentru Austri'a pe siese luni 5 fl. Cui i place sê cetésca totu de furturi, hotíi, omoruri si altele de aceste, — prenumere-se!

Din strainetate.

△ (Reform'a toaletei americane.) Femeile din Americ'a de multu totu agitéza contra barbatiloru, ca sê fia egalu indreptátite cu dînsii, si sê aibe drepturi in tóte ca barbati. Intentiunea lor, pe de o parte e frumósa si de laudatu, inso de alta parte e ridicula. Asié e de esemplu capriciulu de a portá si ele vestminte barbatesci, pentru cá — dîcu dinsele — vestmintele femeiloru dupa mod'a de adi sunt contra sanitátii. Ast'a dorintia a lor nu e noutate, noutatea e aceea numai, cá femeile din Americ'a a inceputu a se ocupá de nou, de acést'a ideia, intru adevéru curiósa. — Cetimu, cá nu de multu in Washington la otelulu „Union League“ intr'o sala spatiósa s'a tienutu o conferintia interesanta. In acést'a conferintia femeile au desbatutu acelu objectu interesantu cá adeca si femeile sê pórté vestminte barbatesci. La acést'a conferintia a participatu vr'o dóue sute de barbati si vr'o suta de femei. Sal'a érá decorata cu stindarde; érá pe o mésa se potea observá o biblia si o sabia, — pe aceste s'au joratu membrii. Conferintia s'a inceputu la optu óre sér'a, dar publiculu a sositu mai ingraba, si si-a petrecutu esclamandu numele dameloru insemnate in programu. — In fine s'a deschisu usi'a laterala si a intratu dómn'a Dr. Hasbrouck, o femeia de cinci urme si siepte policari de nalta, cu ochi mari, si cu o fatia multu bruneta. Érá imbracata in caftanu barbatescu de catifea négra, cu pantaloni negri. Nu prospiciá reu si fu salutata cu surise. Dupa dîns'a intrá dómn'a dr. Maria Walker imbracata in asemene vestminte, cu de osebire in colóre, cá a ei erau de metasa vêneta. — Pe dîns'a o aplaudara, dar dîns'a a facutu observatiunea sa in tonu inaltu cá: „nu are trebuintia de aplause, pana nu va meritá, si ar fi multiumita déca barbati nu ar face atáte nimicuri.“ Publiculu erupse in risete, si unii faceau glume. Acést'a dómn'a Dr. Maria Walker a presidiatu, dîcandu: „Scopulu conferintiei de adi e nu numai a solicitá reform'a toaletei, ci a si aretá cá vestmintele femeiloru sunt periculóse pentru sanetate, pentru moralu si portarea morala (risete in tóte partile). Speru, — continuá presidentés'a — cá gentlemanii se voru portá ca gentlemani (aprobári). Femeile

cari sunt aice, potu incepe aplausele déca le voru aflá de bune (si mai mari aprobári.) — Intre aceste dómn'a Dr. Hasbrouck cetesece mai multe epistole, cari tóte dovedesce, cá mai multe fúra impedeate de a participá la acést'a conferintia, apoi indata trece a atacá pre unu diuariu de acolo, pentru cá acest'a a fostu atátu necompletantu de a batjocoritu si pe dîns'a si pre bartalu ei pentru cá si-a lasatu copii cei mici a casa. — „Noi — dîse ea — nu avemu copii mici. Celu mai micu ajunge pana la umerii nostri. Inse sum aplicata a crede, cá corespondintele nu m'a vedíutu pré bine, si cugetandu, cá sum tinera — (ne presupunendu cá sum maritata de dóue-dieci de ani) a cugetatu, cá voiú avé copii mici. — Séu póte, dlu corespondinte e inamoratu in mine!“ (aprobári si aplause.) Dr. Mari'a Walker o intrerumpe dîcandu: „Lasa nu mai simpatizá cu dlu Hasbrouck (sociulu dnei Hausbrouck) cá-ci dni'a lui inca e de fatia, si nu se cugetá, la aceea ce vorbesce soci'a sa despre corespondintele unui diuariu, séu despre ori care barbatu.“ (Risete multe, dlu Hausbrouck se nisuieste a scapá din conferintia). — Soci'a lui continuá. — „Eu si barbatulu meu ne-am casatoritu pe principiile egalei indreptátiri. Elu póte vorbí cu femei cátu-i place, precum si eu potu vorbí cu barbati. Noi ne intielegemu cátu de bine.“ (Aprobári, risete si aplause prelungite.) Dupa aceste dómn'a Dr. a cetitu o poesia comica a unui domnu tineru, scrisa contra modei presinte. Ast'a intru adevéru a placutu la toti. — Apói érá incepú sê vorbésca dómn'a Dr. M. Walker. Ea a adusu cu sine o masina, de pre care a avutu sê face explicatiunile sale, a rogatu dara pre unu domnu sê-i deie bastonulu pe câte-va mominte. Publiculu incepú a ride de rogarea ei dar domnulu intinse bastonulu, ce fu primitu cu complotantia. Acum dómn'a si doi domni bestrani pasiescu pe o scena mica si faceau depingeri de pre constructiunea corpului omenescu, si croescu cumva unu scheletu de omu. Tinerii incepu a ride, inse Dr. Walker nu se confunda, ci incepe cetirea. A inceputu a vorbí despre portu de la Adam si Ev'a si pana in dîlele nóstre. Dar candu pe scheletu se acatiá câte o bucata de vestmintu, publiculu nu mai potea de risu. La aceste vorbitóri'a se mania, dar publiculu o satisfaca dîcandu, cá nu de dîns'a a risu, ci de scheletu. — „De acél'a n'aveti ce ride — observá dómn'a — cá in fine toti ve veti preface in asemene; femeile mai in graba se voru face schelete déca nu voru abdíce de portulu lor de acuma.“ (Aplause). Apói se nisuiá a demustrá, cá mai multe morburi provinu de la portarea vestminteloru femeiesci, si in fine prin cuvinte calduróse si cu surisu provóca pre barbati, ca sê partinésca propunerea lor si sê voteze pentru reformarea toaletei. Inse nime nu s'a scolat. — Se seolá dara dómn'a Belva Lockwood. Ea a partinitu propunerea. Dupa dîns'a mai vorbira dóue, dar publiculu din ce in ce rise mai multu. In fine incepura a-si pierde paciinti'a, cá-ci se apropiá mediulu noptii. Cádi-va flacái incepura a face sgomotu la ce dómn'a Walker se superá si dechiará siedintia de inchisa. In Europ'a de aceste nici pe scena nu se intempla, dar in Americ'a inca si in viét'a practica!

△ (Imperatés'a Franciei) la 13 a lunii c. la trei óre dupa amédi a sositu la Constantinopolu. Eugeni'a fu primita cu o splendóre straordinaria; la tiermurii Bosphorului o asteptá o multíme. Inca in diu'a aceea s'a datu unu banchetu stralucitu in onórea ei, érá sér'a a fostu iluminatiune stralucita.

△ (Spani'a) érá stá in flacári. — De candu gu-

vernulu a inceputu a tractá mai aspru cu societátile formate, de atunci miscârile devenira mai mari, poporul éra e inarmatu. Se vorbesce, câ principele de Genu'a nu este placutu naintea republicanilor. — Cele mai própsete sciri ni spunu, câ Valenci'a deja e si ocupata.

△ (*Alesandru Dumas fiulu*) dílele trecute a parasitu Parisulu si a caletoritu spre resaritu ca se participe la deschiderea canalului de la Suez. Diuarele spunu, câ va caletori pe Dunere pana la Constantinopolu.

△ (*Garibaldi ca romantieru.*) Diuariulu „Morning Star” ni spune, câ eroulu de la Caprer'a lucra la unu romanu, intitulatu: „Rom'a in seclulu alu XIX” in care va atinge situatiunea sociala si bisericesca a Italiei. Acestu romanu, credemu oá va avé trecere.

△ (*Despre cadavrulu lui Kinck*) unele diuare scriu, câ s'a aflatu langa Cerney, aprópe de o padure, éra altele câ in Soultz (Elsas). Ucigatoriulu Traupmann si acuma néga câ elu ar fi ucigatoriulu, ci pune vin'a totu pe ambiu Kinck. „Eu — díce dinsulu — am fostu numai partasiu. De candu e pusu la inchisóre nu e asié de tristu ca in dílele prime. Cetesce multu; dar se vede câ mintea i stâ pe alte locuri. De multe-ori se scóla, ambla repede in susu si in josu. E sanetosu, tare si mare — se pare câ nici nu-i pasa de temnitia.

△ (*Parintele Hyacinthe*) a caletoritu la Americ'a; unde cugetulu e liberu — dupa cum díce diuariulu „Liberté” — elu nu voiesce a eschide libertatea din sinulu seu. Unu altu diuariu ni spune, câ parintele Hyacinthe nu va petrece multu acolo, celu multu dóue luni, — apoi éra se va rentórcu.

△ (*Revolutiune in telegrafia.*) Unu americanu cu numele Dr. Everitt din Lousian, dílele trecute a tienutu unu discursu, in care constată, câ dupa nóu'a sa inventiune, la telegrafia nu se recere electru. Elu si-a demustratu cele díse prin aretarea unoru masíne. Dupa parerea si masínele lui, *tonulu* se póte duce in drotu. Déca inventiunea are basa, atunci de siguru e ceva interesantu.

Felurite.

△ (*Emiliu Castelar.*) Unu barbatu escelinte, si credinciosu fiu alu poporului preocupa adi lumea politica. Acestu barbatu plinu de iubire patriotica si adevératu amicu alu poporului este Emiliu Castelar capulu partidei republicane in Spani'a, a carui portretu avemu onóre a-lu presentá on. nostri cetitori cu numerulu de adi. — Nu ne demitemu astadata a-i descrie viéti'a si biografi'a lui, amintimu numai atâta, câ la 20 maiu anulu curinte a tienutu elu o vorbire pentru republica, cu care vorbire si-a eternisatu numele. Emiliu Castelar este iubitu multu de poporulu Ispaniei precum si de toti membrii mai amici republicei.

Pentru económe.

De a colorí panz'a rosiiu inchisu din grapp.

Ia la unu pundu de panza, 8 loti gogosiu de steariu pisatu maruntu in piusióre, si le amesteca in 3 cupe de apa ferbinte, baga panz'a in acést'a colóre dupa

ce sa recitu binisioru, si o lasa sê stea 24 de óre, mestecca desu si bine, apoi o scóte si o usca. Ia dupa aceea 8 loti allaunu, unu lotu de sare, 2 loti de salpetru, $\frac{1}{2}$ de lotu salmiacu, si-lu pisédia cum sê póte de maruntu in piusióre, lasa sê se topésca allaunu in 3 cupe de apa calda, mestecca si celelalte 3 specie in launtru, colorea se remana rece, asié amesteca 4 loti de potasie in ea, lasa sê stea panz'a acolo 12 óre, invêrtesce desu, ca sê se coloreze tóta intr'unu feliu, câ-ci de la acést'a depinde totu. Scóte apoi acést'a panz'a colorita afara, spal'o curatu si o pune sê se usce la umbra. Incaldiesce apoi colorea acést'a si baga in ea 4 loti de allaunu pisatu maruntu, mai baga odata panza sê stea 12 óre in colórea, si ingrijesce de ea ca si mai antái. Ia unu pundu de grapp bunu, baga peste elu apa intr'unu vasu si lu lasa sê stea câteva óre, desiérta apoi vasulu intr'o caldare plina cu apa calda dupa $\frac{1}{4}$ de óra, baga panz'a in launtru, invertesce-o ca o óra prin caldare, in caldiesce colórea ast'a, pana candu incepe a férbe, se scóti inse panz'a mai nainte de ce incepe a férbe cum se cade, si o scutura bine ca sê nu se ardia. Dupa ce s'a recitu panz'a, spal'o in apa curgatória, si o pune la umbra sê se usce. Grappulu nu sufere sê se férba tare câ-ci prin aceea se face tredítu (matt) si rosiiu ca caramid'a. De mai ridica colórea cea rosia-bruneta a panzei, pune-o $\frac{1}{4}$ de óra in apa própseta, baga unu lotu de sapunu alleu in launtru, acopere caldarea, ca sê nu iésie aborulu. Candu scoti panz'a afara, scutara-o bine, ca sê nu se ardia, spal'o apoi si o usca la umbra; panz'a cea alba se va colorí mai bine ca cea sura; la panz'a de inu sê cere cu a trei'a parte mai pucinu ca la cea de humbacu.

Elen'a Baiulescu.

Gácitura de semne

de Susan'a Ciple.

A□! e+a X e iji X e o X +eua ?u.i+o**o,
 ±?aia_a .e *eX+e?e +e-au i -)o~a+i+u
 O, +u eX.i, +u ±oe±e, .e?u.eX+i.a u-u X o**e
 ±e .e**iu?u **o△a-i△ei, .e-au | oX+ui-+u-
 -e.i+u.

A**o—e .i±?e.

Deslegarea gácituri de semne din nr. 38.

Candu din viéti'a te vei duce,
 Candu vei fi tu intrebatu,
 Ce-ai facutu parfumulu dulce,
 Aniloru ce au sboratu?

Cauta a face scire,
 C'astu parfumu desfatatoriu,
 L'a beutu cu fericire
 Gur'a dulcelui amoru!

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domniórele Luis'a Murgu n. Balcu, Elisabet'a Polisiu, Hersili'a Magdu; si de la domni Vasiliu Olariu, Radu Poepa, Constantinu Ungurénu, Petru Sporea, Ili'a Sporea, Alesandru Frumosu, Georgiu Rosiu, Paulu Jurm'a.